

WYMAGANIA EDUKACYJNE

SPECJALNOŚĆ INSTRUMENTALISTYKA

PRZEDMIOT GŁÓWNY: GRA NA WALTORNI

DRUGI ETAP EDUKACYJNY

Autor: Piotr Wczasek

Opracowane w oparciu o Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego

Dz.U. z 2023 r., poz. 1754

CELE KSZTAŁCENIA

1. Przyswojenie wiedzy z zakresu gry na oboju.
2. Wykształcenie umiejętności gry na instrumencie.
3. Prezentacja publiczna.
4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

TREŚCI NAUCZANIA I KRYTERIA WERYFIKACJI

1. Przyswojenie wiedzy z zakresu gry na waltorni.

1) zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;

Uczeń

- określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy;
- omawia czynniki wpływające na bezpieczeństwo.

2) historia instrumentu i wiedza w zakresie literatury przedmiotu;

Uczeń

- omawia w zarysie historię waltorni i jej odmiany;
- wymienia reprezentatywne utwory waltorniowe oraz ich kompozytorów z różnych epok;
- podaje przykłady wykorzystania waltorni w literaturze kameralnej i orkiestrowej;
- wymienia wybitnych waltornistów o znaczącym dorobku artystycznym;
- rozróżnia cechy charakterystyczne epoki, stylu i budowy formalnej utworów.

3) budowa i pielęgnacja instrumentu;

Uczeń

- omawia budowę waltorni (w tym mechanizm) oraz zasady jej pielęgnacji;
- orientuje się w rodzajach ustników i zależnościach z tym związanych;
- potrafi dokonać obróbki stroika;
- identyfikuje usterki instrumentu, dokonuje prostych napraw i regulacji.

4) technika wykonawcza.

Uczeń

- omawia warsztat wykonawczy, w tym budowę aparatu oddechowego oraz jego rolę w grze na waltorni;
- opisuje możliwości techniczne instrumentu;
- wskazuje podstawowe czynniki mające wpływ na intonację;
- charakteryzuje podstawowe techniki wykonawcze w muzyce współczesnej.
- omawia zasady transpozycji.

2. Wykształcenie umiejętności gry na instrumencie.

1) aparat gry;

Uczeń

- prezentuje poprawny aparat gry, w tym technikę oddechową i technikę zadęcia;
- kontroluje prawidłową postawę, ułożenie rąk i palców podczas gry.

2) technika gry;

Uczeń

- stosuje różne sposoby efektywnego przygotowania do gry;

- posługuje się różnorodnymi technikami artykulacyjnymi, dynamiką, agogiką oraz potrafi modulować barwę dźwięku z zachowaniem prawidłowej intonacji;
- dysponuje biegłością techniczną pozwalającą na wykonywanie utworów o charakterze wirtuozowskim;
- stosuje współczesne techniki wykonawcze;
- realizuje techniki gry dźwięków zatkanych, echo i z użyciem tłumików
- stosuje technikę buzzingu (bzyczenia) oraz gry na ustniku;
- posługuje się wyrównanym brzmieniem oraz poprawną intonacją w całej skali instrumentu.

3) interpretacja;

Uczeń

- interpretuje utwory zgodnie ze stylem danej epoki i ich budową formalną;
- dobiera środki wyrazu zgodnie z charakterem prezentowanego utworu;
- wykazuje się w grze kreatywnością, muzykalnością i wrażliwością artystyczną.

4) specjalistyczna terminologia, notacja muzyczna;

Uczeń

- posługuje się specjalistyczną terminologią;
- realizuje zasady notacji muzycznej;
- czyta nuty a vista.
- posiada umiejętność transponowania.

5) samodzielna praca;

Uczeń

- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;
- realizuje proces ćwiczenia poszczególnych elementów warsztatu według wskazówek nauczyciela;
- kontroluje własną grę podczas ćwiczenia;
- potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
- stosuje w działaniach praktycznych wiedzę z zakresu przedmiotów teoretycznych;
- stosuje różne sposoby zapamiętywania tekstu nutowego;
- korzysta z narzędzi pomocnych w ćwiczeniu;
- planuje i organizuje systematyczną pracę.

6) współpraca

Uczeń

- realizuje zadania artystyczne w grze z innymi uczniami lub nauczycielem;
- współpracuje z akompaniatorem;
- dostosowuje sposób gry do składu i aparatu wykonawczego, charakteru utworu oraz wykonywanej partii;

3. Prezentacja publiczna

1) praktyka estradowa;

Uczeń

- koncentruje się podczas występu;
- opanowuje tremę;
- ocenia warunki akustyczne sali i dostosowuje do nich sposób wykonania;
- stosuje zasady poprawnego zachowania podczas publicznej prezentacji;
- wykonuje z pamięci część utworów ze swojego repertuaru.

2) prezentacja w mediach cyfrowych

Uczeń

- korzysta z technologii informacyjnej i komunikacyjnej w realizacji zadań artystycznych;
- obsługuje sprzęt elektroniczny umożliwiający rejestrację swojej gry;
- potrafi publikować swoje prezentacje artystyczne z zachowaniem ochrony własności intelektualnej.

4. Funkcjonowanie w środowisku artystycznym.

1) rozwój artystyczny i zawodowy;

Uczeń

- analizuje własne kompetencje;
- identyfikuje obszary wiedzy i umiejętności wymagające doskonalenia;
- wyznacza sobie cele rozwojowe, sposoby i terminy ich realizacji;
- aktualizuje swoją wiedzę i rozwija umiejętności;
- wykorzystuje różne źródła informacji w celu doskonalenia umiejętności zawodowych;
- dokumentuje i archiwizuje własne dokonania twórcze;
- aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym

2) etyka zawodowa.

Uczeń

- przestrzega zasad etycznych oraz utrzymuje właściwe relacje w środowisku;
- przewiduje skutki podejmowanych działań i ponosi odpowiedzialność za podejmowane decyzje.

Kl I.

Okres I

- zapoznanie ucznia z historią rogu – uczniowie rozpoczynający naukę
- omówienie i korekty dotyczące zadęcia, oddechu, postawy, układu rąk w zależności od stopnia zaawansowania ucznia i przeprowadzenia koniecznych zmian,
- opanowanie swobody gry w skali posiadanej przez ucznia
- rozszerzanie skali ucznia
- kształtowanie prawidłowego oddechu i emisji dźwięku,
- gry z ćwiczeniami.
- ćwiczenia i etiudy (do 10)
- czytanie nut a'vista
- dwa utwory (w tym minimum jeden cykliczny) – jeden na pamięć
- cztery duety z podręcznika
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- Przygotowane dwie gry z ćwiczeniami.

- Dwie etiudy o różnych problemach technicznych
- gra a vista

Część repertuarowa:

Utwór z akompaniamentem- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- korekty dotyczące zadęcia, oddechu, postawy, układu rąk w zależności od stopnia zaawansowania ucznia i przeprowadzenia koniecznych zmian,
- opanowanie swobody gry w skali posiadanej przez ucznia
- rozszerzanie skali ucznia
- kształtowanie prawidłowego oddechu i emisji dźwięku,
- gamy z ćwiczeniami.
- ćwiczenia i etiudy (do 10)
- czytanie nut a'vista
- dwa utwory (w tym minimum jeden cykliczny) – jeden na pamięć
- cztery duety z podręcznika
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Przesłuchanie techniczne:

- Przygotowane dwie gamy z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach technicznych,
- gra a vista

Program egzaminu promocyjnego:

Utwór z akompaniamentem - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa II

Okres I

- praca nad warsztatem oddechowym,
- zadęcie i artykulacja – ćwiczenia na ustniku,
- postawa – ćwiczenia na rozluźnienie,
- kolejne, bardziej zaawansowane ćwiczenia oparte na przedęciach (aliquotach),
- poszerzenie skali (w miarę możliwości),
- gamy durowe i molowe do 4 znaków przykluczowych w wolnych tempach
- ćwiczenia wyrabiające biegłość poruszania się w ramnach całej skali instrumentu,
- doskonalenie czytania nut a'vista,
- ćwiczenia i etiudy (do 10),

- nabywanie umiejętności samodzielnego strojenia do fortepianu
- jeden utwór cykliczny (minimum jedna część na pamięć)
- do czterech drobnych utworów, w tym jeden na pamięć.
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- Dwie gamy (dur , moll) różną artykulacją, trójdźwięki w przewrotach. Tercje.
- Dwie etiudy o różnych problemach. Jedna przygotowana, druga wyznaczona przez komisję
- gra a vista

Część repertuarowa:

Utwór z fortepianem, może być cykliczny- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- praca nad warsztatem oddechowym,
- zadęcie i artykulacja – ćwiczenia na ustniku,
- postawa – ćwiczenia na rozluźnienie,
- kolejne, bardziej zaawansowane ćwiczenia oparte na przedęciach (aliquotach),
- poszerzenie skali (w miarę możliwości),
- gamy durowe i molowe do 4 znaków przykluczowych w wolnych tempach
- ćwiczenia wyrabiające biegłość poruszania się w ramnach całej skali instrumentu,
- doskonalenie czytania nut a'vista,
- ćwiczenia i etiudy (do 10),
- nabywanie umiejętności samodzielnego strojenia do fortepianu
- jeden utwór cykliczny (minimum jedna część na pamięć)
- do czterech drobnych utworów, w tym jeden na pamięć.
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Przesłuchanie techniczne:

- Dwie gamy (dur , moll) różną artykulacją, trójdźwięki w przewrotach. Tercje.
- Dwie etiudy o różnych problemach.
- gra a vista

Program egzaminu promocyjnego:

Utwór z fortepianem, może być cykliczny- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa III

Okres I

- oddech, zadęcie, postawa – ćwiczenia,
- praca nad swobodą wydobywania dźwięku – ćwiczenia warsztatowe,
- ćwiczenia na rozgrywanie
- przedęcia - ścieżki
- ozdobniki: tryl, mordent, przednutka,
- rozwijanie gry pamięciowej,
- praca nad intonacją i artykulacją,
- transpozycja
- rozwijanie skali i swobody poruszania się w różnych rejestrach,
- gamy według schematu przewidzianego dla kl. III . Tercje .
- ćwiczenia i etiudy techniczne i melodyczne w semestrze (dobór i ilość według potrzeb i problematyki)
- czytanie a vista (ćwiczenia),
- dotrzech utworów solowych (w tym jeden na pamięć) .
- jeden utwór cykliczny (jedna część na pamięć)
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze),

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- Dwie gamy (dur- moll) z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach.
- gra a vista

Część repertuarowa:

Utwór z fortepianem, może być cykliczny- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- oddech, zadęcie, postawa – ćwiczenia,
- praca nad swobodą wydobywania dźwięku – ćwiczenia warsztatowe,
- ćwiczenia na rozgrywanie
- przedęcia - ścieżki
- ozdobniki: tryl, mordent, przednutka,
- rozwijanie gry pamięciowej,
- praca nad intonacją i artykulacją,

- transpozycja
- rozwijanie skali i swobody poruszania się w różnych rejestrach,
- gamy według schematu przewidzianego dla kl. III . Tercje .
- ćwiczenia i etiudy techniczne i melodyczne w semestrze (dobór i ilość według potrzeb i problematyki)
- czytanie a vista (ćwiczenia),
- dotrzech utworów solowych (w tym jeden na pamięć) .
- jeden utwór cykliczny (jedna część na pamięć)
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze),

Przesłuchanie techniczne:

- Dwie gamy (dur- moll) z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach.
- gra a vista

Program egzaminu promocyjnego:

Utwór z fortepianem, może być cykliczny- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa IV

Okresl

- oddech, zadęcie, postawa – swobodne wydobywanie dźwięku w całej skali instrumentu, wyrównanie brzmienia (barwy)
- praca nad skalą instrumentu,
- przedęcia – zestaw ćwiczeń z uwzględnieniem całej skali instrumentu,
- ćwiczenia na rozgrywania,
- czytanie nut a'vista,
- praca nad intonacją i artykulacją,
- transpozycja
- gamy do pięciu znaków z ćwiczeniami (tercje.)
- etiudy i ćwiczenia techniczne i melodyczne do 15 w semestrze,
- doczterech utworów, w tym jeden cykliczny.
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- Dwie gamy, przygotowane, (dur- moll) z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach.

- gra a vista

Część repertuarowa:

Utwór cykliczny (cały , lub minimum dwie części),utwór dowolny - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- oddech, zadęcie, postawa – swobodne wydobywanie dźwięku w całej skali instrumentu, wyrównanie brzmienia (barwy)
- praca nad skalą instrumentu,
- przedęcia – zestaw ćwiczeń z uwzględnieniem całej skali instrumentu,
- ćwiczenia na rozgrywanie,
- czytanie nut a'vista,
- praca nad intonacją i artykulacją,
- transpozycja
- gamy do pięciu znaków z ćwiczeniami (tercje.)
- etiudy i ćwiczenia techniczne i melodyczne do 15 w semestrze,
- doczterech utworów, w tym jeden cykliczny.
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Przesłuchanie techniczne:

- Dwie gamy, przygotowane, (dur- moll) z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach.
- gra a vista

Program egzaminu promocyjnego:

Utwór cykliczny (cały , lub minimum dwie części),utwór dowolny - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa V

Okres I

- ćwiczenia rozgrywające,
- czytanie nut a'vista,
- studia orkiestrowe,
- rozwijanie umiejętności gry zespołowej,
- etiudy i ćwiczenia techniczne i melodyczne –do 10
- gamy do siedmiu znaków z ćwiczeniami (tercje.)
- praca nad podwójnym staccatem

- praca nad budową frazy, interpretacja utworów z różnych epok
- samodzielne opracowanie utworu
- doczterech utworów, w tym jeden cykliczny.
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Program przesłuchania śródrocznego:

Część techniczna:

- Dwie gamy z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach.
- gra a vista

Część repertuarowa:

Utwór cykliczny (cały, lub minimum dwie części) , utwór dowolny- utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Okres II

- ćwiczenia rozgrywające,
- czytanie nut a'vista,
- studia orkiestrowe,
- rozwijanie umiejętności gry zespołowej,
- etiudy i ćwiczenia techniczne i melodyczne – do 10
- gamy do siedmiu znaków z ćwiczeniami (tercje.)
- praca nad podwójnym staccatem
- praca nad budową frazy, interpretacja utworów z różnych epok
- samodzielne opracowanie utworu
- do czterech utworów, w tym jeden cykliczny.
- udział ucznia w popisie klasy lub popisie szkolnym (minimum jeden raz w semestrze)

Przesłuchanie techniczne:

- Dwie gamy z ćwiczeniami.
- Dwie etiudy o różnych problemach.
- gra a vista

Program egzaminu promocyjnego:

Utwór cykliczny (cały, lub minimum dwie części), utwór dowolny - utwór lub fragment utworu do realizacji z pamięci dostosowany do indywidualnych możliwości pamięciowych ucznia.

Klasa VI

Okres I

- ćwiczenia rozgrywające,
- legata na dźwiękach naturalnych (przedęcia),
- interpretowanie utworu zgodnie z jego budową formalną i charakterem epoki,
- etiudy techniczne i melodyczne,
- transpozycja
- studia orkiestrowe,
- rozwijanie umiejętności gry z akompaniamentem,
- czytanie nut a'vista,
- gamy do 7 znaków przykluczowych z ćwiczeniami gamowymi
- praca nad podwójnym staccatem
- przygotowanie programu egzaminu dyplomowego.
- minimum jeden występ publiczny (nie licząc egzaminu dyplomowego)

Udział w obowiązkowym przesłuchaniu technicznym dla uczniów klas dyplomowych w I okresie:

Program:

- poprawne wykonanie dwóch etiud o zróżnicowanej problematyce technicznej
- prezentacja przygotowanych fragmentów studiów orkiestrowych

Okres II

- ćwiczenia rozgrywające,
- legata na dźwiękach naturalnych (przedęcia),
- interpretowanie utworu zgodnie z jego budową formalną i charakterem epoki,
- etiudy techniczne i melodyczne,
- transpozycja
- studia orkiestrowe,
- rozwijanie umiejętności gry z akompaniamentem,
- czytanie nut a'vista,
- praca nad podwójnym staccatem
- przygotowanie programu egzaminu dyplomowego.
- minimum jeden występ publiczny (nie licząc egzaminu dyplomowego)

Program egzaminu dyplomowego:

- koncert, concertino lub temat z wariacjami,
- sonata, sonatina lub suita,
- utwór dowolny,

Utwór lub wybrana część utworu cyklicznego do realizacji z pamięci .